

Sygn. akt VII U 75/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2016r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Okręgowego Jacek Chaciński
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Pełczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lipca 2016 r. w Lublinie

sprawy M. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 25 listopada 2015 r, nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala M. C. prawo do emerytury pomostowej od dnia(...) roku.

Sygn. akt VII U 75/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. C. przyznania prawa do emerytury pomostowej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 roku, Nr 237, poz. 1656 ze zm.), ponieważ wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 roku wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 przywołanej ustawy (decyzja – k. 12 akt emerytalnych).

Dnia 17 grudnia 2015 roku M. C. złożył odwołanie

od powyższej decyzji wskazując, iż pracował w warunkach szczególnych w okresie

od 6 maja 2009 roku do 30 listopada 2009 roku w Przedsiębiorstwie (...) w P. oraz w okresie od 17 listopada 1976 roku do 31 maja 1986 roku w Zakładach (...) w K. (odwołanie – k. 2-3 akt sprawy).

W złożonej odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

M. C. urodzony dnia (...), w dniu (...), w dniu (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

Na podstawie posiadanych oraz dołączonych przez wnioskodawcę dokumentów organ rentowy ustalił długość okresów składkowych i nieskładkowych skarżącego w wymiarze 30 lat, 2 miesięcy i 16 dni, przy czym do stażu pracy w warunkach szczególnych zakład zaliczył skarżącemu 19 lat, 11 miesięcy i 7 dni (decyzja – k. 12 a.e.). Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 17 listopada 1976 roku do 31 maja 1986 roku oraz od 9 marca 1987 roku do 30 czerwca 1998 roku, ponieważ pracodawca nie potwierdził, że w wyżej wskazanych okresach M. C. wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 roku.

W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja.

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach ZUS i aktach osobowych skarżącego (akta osobowe pracownika - k. 11, 15 a.s.) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy M. C. (protokół – k. 23 v. – 25 a.s.) oraz świadka J. P. (1) (protokół – k. 24 v a.s.).

W okresie od 17 listopada 1976 roku do 31 maja 1986 roku M. C. zatrudniony był w (...) Zakładach (...) na stanowisku garbarza. Rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło wówczas w wyniku porozumienia stron. We wskazanym zakładzie pracy wnioskodawca był zatrudniony następnie od 9 marca 1987 roku do 30 czerwca 1998 roku na stanowisku garbarz – futrzarz (okoliczność bezsporna, akta ZUS, k. 15 a.s.). Rozwiązanie stosunku o pracę w kolejnym okresie nastąpiło z przyczyn ekonomicznych, istniejących po stronie zakładu pracy. W obu wskazanych wyżej okresach M. C. wykonywał prace w szczególnych warunkach, określonych w dziale VII, pozycji 11 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - akta ZUS, akta osobowe pracownika).

W pierwszym okresie zatrudnienia oraz w ciągu pierwszego roku drugiego z wyżej wskazanych okresów wnioskodawca pracował na dziale skór mokrych. Praca skarżącego polegała m.in. na garbowaniu skóry, pobieraniu skór suchych z magazynu, moczeniu, praniu, płukaniu. Skóry moczone rzucane były na wysokie stojaki drewniane a następnie, po namaczaniu prano płuczki i piklowano. W dalszej kolejności, odbywało się wieloetapowe garbowanie skór. Początkowo przez kilka godzin w kwasie mrówkowym, octowym, po czym w procesie właściwym garbowania - chromem. Następnie, skóry szły na tzw. wirówkę, gdzie odwirowywało się je z chromu. Suszenie skór po odwirowaniu odbywało się na innym dziale. W pierwszym okresie pracy wnioskodawca pracował przy skórkach owczych, które były odmięśniane przed piklowaniem. W przypadku skór futerkowych, przy których wnioskodawca pracował po upływie roku w drugim okresie zatrudnienia, odmięśnianie miało miejsce po piklowaniu, po fazie pierwszej. Lekko odwirowane skóry znajdowały się w kwasie. Po wysuszeniu były trocinowane na mokro w specjalnych bębnach obrotowych z dodatkiem trocin i wody, celem rozbicia i zmiękczenia. Prasowanie skór odbywało się zarówno przed samym wykończeniem jak i po trocinowaniu. W drugim okresie pracy po roku czasu M. C. pracował na odmięśniarce. Praca na odmięśniarce polegała na tym, że strugało się mięso z mokrej skóry na odkrytym, naostrzonym nożu talerzowym. Proces usuwania mięsa i warstwy podskórnej również miał miejsce na dziale skór mokrych (zeznania M. C.– k. 23 v., 25 a.s.).

Od dnia 10 kwietnia 2006 roku do 31 października 2006 roku, od 10 maja 2006 roku do 31 października 2006 roku oraz od 6 maja 2009 roku do 30 listopada 2009 roku M. C. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w (...) S.A. na stanowisku pracownika wielofunkcyjnego. Umowa o pracę została zawarta na czas określony, celem wykonywania pracy o charakterze sezonowym, w pełnym wymiarze czasu pracy (okoliczność bezsporna, świadectwo pracy – akta ZUS, k. 15 a.s.).

Wnioskodawca wykonywał pracę przy nawierzchni dróg takie jak: frezowanie nawierzchni asfaltowej, uzupełnianie ubytków masą asfaltową, bitumiczną oraz prace przy poszerzaniu dróg tj. kopanie rowów, uzupełnianie go grysem oraz piachem, który to należało rozgrabić oraz zagęszczać skoczkiem celem usztywnienia. Następnie kładziono na to nawierzchnię asfaltową. Przed przystąpieniem do powyższych procesów skarżący pracował przy oczyszczaniu terenu w postaci m.in. wycinki drzew, wrywaniu pni, usuwaniu resztek, zabezpieczeniu ulicy. Gorącą masę ręcznie rozkładano łopatą, następnie wałowano. Praca polegała również na stawianiu krawężników oraz układaniu kostek na chodnikach, oberży (zeznania wnioskodawcy M. C. – k. 23 a.s., zeznania świadka J. P. (2) – k. 24 v a.s.).

Od dnia 25 lutego 2014 roku M. C. jest osobą bezrobotną, z czego w okresie od 5 marca 2014 roku do 4 marca 2015 roku pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawarte w aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Strony nie kwestionowały tych dokumentów. Z tych względów Sąd obdarzył je wiarą. Ponadto Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy, które były spójne z pozostałym materiałem dowodowym. M. C. szczegółowo opisał wykonywane przez siebie czynności oraz organizację pracy w poszczególnych zakładach.

Zeznania świadka J. P. (2) są logiczne i spójne, korelują z zeznaniami skarżącego, a z uwagi na to, że jest on osobą obcą dla M. C., to uznać również należy, iż nie mieli żadnego interesu w korzystnym dla niego rozstrzygnięciu. Świadek miał więc możliwość poczynienia niezbędnych spostrzeżeń w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w Przedsiębiorstwie (...) w P., jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Świadek potwierdził, że wnioskodawca wykonywał prace przy ręcznym układaniu na gorąco nawierzchni z mieszanek mineralno – bitumicznych (które to zostały wskazane jako prace w szczególnych warunkach w pkt 31 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych). Wykonywanie tych prac, co zostało opisane zarówno przez świadka jak i wnioskodawcę, nie odbywało się jednak w pełnym wymiarze czasu. Wykonywali oni szereg innych czynności, np. przy wycince drzew, która jak zeznał sam wnioskodawca zajmowała bardzo dużo czasu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. C. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2012 roku, poz. 637 z zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zasadnicze znaczenie na gruncie cytowanego przepisu ma fakt, że przewidziane w nim przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej powinny się ziszczyć łącznie.

Wnioskodawca urodził się (...), osiągnął wymagany dla mężczyzn wiek(...) lat, legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym oraz nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Na etapie wydawania decyzji organ rentowy zakwestionował okoliczność wykonywania przez skarżącego pracy w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008 roku oraz brak potwierdzenia przez pracodawcę wykonywania pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Art. 3. ust. 1. cytowanej ustawy stanowi, iż prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

rawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach wieku emerytalnym, jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20 maja 2014 roku, III AUa 2379/13).

Odnosnie spornego warunku określonego w pkt 2 art. 4 ustawy pomostowej w postaci legitymowania się okresem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym co najmniej 15 lat, należy wskazać, że okres wykonywania tak kwalifikowanej pracy powinno się ustalać z uwzględnieniem art. 3 ust. 4 - 7 ustawy pomostowej. Do okresu tego wlicza się okresy pracy kwalifikowanej osiągnięte zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 roku, jak i po wejściu w życie ustawy emerytalnej, tj. po dniu 1 stycznia 2009 roku. Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 roku wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 i art. 33 ustawy emerytalnej oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. Natomiast w odniesieniu do spornego warunku określonego w pkt 5 art. 4 ustawy pomostowej, to odnosi się on wyłącznie do wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy emerytalnej.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczony spełnia warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy wskazać, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wystawione przez Zakłady (...) wskazuje, iż rodzaj wykonywanych przez wnioskodawcę prac odpowiada czynnościom wskazanym

w Wykazie A, Dziale VII, poz. 11 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pracodawca wskazał także, że czynności na stanowisku garbarza oddziału mokrego i oddziału garbunkowego tożsame są z czynnościami określonymi w Wykazie A, Dziale VII, poz. 11, pkt 1,2 (w kolejnym okresie także pkt 3) stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. Pracodawca nie wskazuje na to by czynności wykonywane przez wnioskodawcę odpowiadały także pracom wymienionym w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Podnieść przy tym należy, iż Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 roku w sprawie II UK 21/10 (LEX nr 619638) wskazał, że „dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy” (podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 roku, III UK 174/10 LEX nr 901652).

Należy mieć na uwadze również fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

W konsekwencji ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju.

Odnosząc się do pracy M. C. w Przedsiębiorstwie (...) w P., przeprowadzone postępowanie dowodowe, potwierdziło, że wnioskodawca wykonywał prace przy ręcznym układaniu na gorąco nawierzchni z mieszanek mineralno – bitumicznych (które to zostały wskazane jako prace w szczególnych warunkach w pkt 31 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych). Wykonywanie tych prac, co zostało opisane zarówno przez świadka jak i wnioskodawcę, nie odbywało się jednak w pełnym wymiarze czasu. Wykonywali oni szereg innych czynności, np. przy zabezpieczaniu dróg, stawianiu krawężników czy wycince drzew, która jak zeznał wnioskodawca zajmowała bardzo dużo czasu. Mając powyższe na uwadze, brak podstaw by uznać, iż M. C.

w okresie od 6 maja 2009 roku do 30 listopada 2009 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Z treści przepisu art. 49 cytowanej ustawy wynika jednak, iż prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

M. C. spełnia zatem przesłankę z art. 49 pkt 2 cytowanej ustawy zgodnie z którą przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej, mimo tego, że po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w Zakładach (...) opisane zostały bowiem w wykazie prac w szczególnych warunkach stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych i wskazane pod Lp. 33 tj. „prace garbarskie bezpośrednio przy obróbce mokrych skór”. Jak wykazało postępowanie dowodowe wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy powyższe prace wykonywał pracując na dziale skór mokrych.

Mając na uwadze powyższe przepisy oraz przeprowadzone postępowanie dowodowe należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do ustalenia mu prawa do emerytury pomostowej. Mimo iż po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wykonywał on prace garbarskie bezpośrednio przy obróbce mokrych skór, które znajdują się w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych a tym samym w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w art. 49 pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Według art. 26 powołanej wyżej ustawy emeryturę pomostową wypłaca się za miesiąc kalendarzowy w terminach i na zasadach przewidzianych dla wypłaty emerytur określonych m.in. w art. 129 ustawy o emeryturach i rentach, zgodnie z którym świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy zasadnym jest ustalenie M. C. prawa do emerytury pomostowej od dnia, w którym złożył wniosek tj. od (...)

Mając na uwadze treść art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych oraz na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.